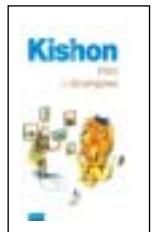

Izlo g knjiga

[INFO]

EPHRAIM KISHON
»Priče o životinjama«

Hena com, Zagreb, 2005., str. 141

Osim najbolje supruge na svijetu i njegove djece, tema Kishonovih priča su i razne životinje. Kako dresirati psa, otjerati muhu, nahraniti lava, pokrenuti osla – važna su pitanja koja na svojoj koži rješava neprežaljeni izraelski pisac.

NIKOLAUS HARNONCOURT
»Glazba kao govor zvuka«

Algoritam, Zagreb, 2005., str. 212

Jedan od najcjenjenijih glazbenika današnjice raspravlja o glazbenom životu, sugerira drukčiji pristup u glazbenim školama i protivi se podilaženju slušateljima time što se klasična glazba svodi samo na estetsku sastavnicu.

ADA MANDIĆ-BEIER
»Pisma iz Heidelberga«

Konzor, Zagreb, 2005., str. 255

Tekstovi ove knjige nastali su u Heidelbergu, gdje je Ada Mandić-Beier boravila sredinom devedesetih. To znači da o onome što nam se tih godina dogadalo ne govore neposredno, nego u nekoj vrsti odraza tih događaja na drugoj, inozemnoj sceni.

AZAR NAFISI
»Lolita u Teheranu«

Naklada Ljevak, Zagreb, 2005., str. 362

U Islamskoj Republici Iranu, za diktature ajatolah Homeinija, hrabra i nadahnuta profesorica Azar Nafisi potajno okuplja svoje najbolje studentice u tajnoj književnoj radionici u kojoj čitaju i proučavaju zabranjene klasičke zapadne književnosti.

Stota obljetnica rođenja Vladana Desnice: Pisac koji je iskazivao vrhunsku brigu za književnu formu

Opus velike specifične težine

Jedan od rijetkih »starih« koje su prihvatali »krugovaši«: Vladan Desnica

Desnica je autor jednoga od ključnih djela hrvatskoga književnog modernizma, romana »Proljeća Ivana Galeba«, zasnovanog na modernoj tehniči unutar njeg monologa

VELIMIR VISKOVIĆ

Povjesničari književnosti pa i kritičari koji su pisali o Vladanu Desnici često su nagašavali činjenicu kako se on u književnosti pojavljuje relativno kasno, u zrelim godinama: prvu knjigu, roman »Zimsko ljetovanje« objavio je 1950., dakle s punih 45 godina, što je doista neuobičajena dob za književnog debitanta.

Međutim, u sljedećih desetak godina tiskat će niz djela kojima izbjiga u sam vrh naše književnosti; objavit će knjige novelu »Olupine na suncu«, »Proljeće u Badrovcu«, »Tu, odmah preda nas«, »Fratar sa zelenom bradom«; zbirku pjesama »Slijepac na žalu«; eseji »O pojmu 'tipa' i 'tipičnoga' i njihovoj neshodnosti na području estetike« te još jedan roman, »Proljeća Ivana Galeba«, neprijeporno jedan od najvažnijih hrvatskih romana uopće. Napisao je i scenarij za dugometražniigrani film »Koncert« te dramski tekst »Ljestve Jakovljeve«.

U desetak godina, u tim burnim pedesetima, on je iz-

nimno plodan i agilan u književnom životu. Dobro ga prihvaćaju mlađi pisci okupljeni oko »Krugovaša«; zasigurno u njemu prepoznaju intelektualnu solidnost građanske kulture, pisca koji zazire od ideološke instrumentalizacije književnosti. On je jedan od rijetkih »starih« koje će krugovaši prihvati kao saveznike u razbijanju stega normativne poetike socijalističkog realizma.

Uostalom, već je »Zimsko ljetovanje« izazvalo čuvare ideološke pravovjernosti. Smetalo ih je što se u Desnincu romanu ne razaznaje jasno koji su likovi nositelji progresivnih, revolucionarnih ideja, a koji predstavljaju retrogradne snage, što se u tom romanu o ratu jedva i spominju partizani, što se roman zasniva na sučeljenju građanske i ruralne vizure, pri čemu se romanska urbana vizura ne iskazuje moralno inferiornom.

Istodobno, ni ti ostrašeni kritičari nisu mogli Desnici poreći književno umijeće: uvjerljiv je način kako on psihoportretira svoje karaktere, dojmljivo je kontrastiranje svjetova grada i sela, gipka i bogata njegova književna fraza.

Desnica je vrstan stilist, premda su oduvijek jezični puristi prigovarali njegovu neobaziranju na hrvatsko-srpske varijantne razlike. Ali upravo ta sloboda u biranju

leksika i različitim izražajnim mogućnostima te vješta upotreba lokalnih govorova lišavali su njegov stil ukočenosti; s jedne je strane njegov širok, raznovrstan izražajni repertoar govorio o zavidnoj jezičnoj kulturi obrazovana intelektualci i dobrog poznavatelja jezika, s druge strane poznavanje ruralnih govorova i općenito govor donjih slojeva davalo je njegovu izrazu životnu autentičnost.

U svojim esejičkim observacijama Desnica nije bio radikalni zagovornik modernizma. Međutim, upravo je on autor jednog od ključnih djela hrvatskoga književnog modernizma, romana »Proljeća Ivana Galeba«, zasnovanog na za pedesete godine iznimno modernoj tehniči unutarnjeg monologa, pripovijedanog iz vizure lika koji leži u bolnici i kroz čiju svijest struje brojni prizori iz njegova prethodnog života. To je roman modernistički disperziranog siječja, s brojnim esejičkim digresijama u kojima lik kao svojevrsni piščev alter ego razmišlja o problemima umjetnosti i poziciji umjetnika u svijetu.

Dubok, misaon roman, bogate izražajne palete, roman umjetnika koji zazire od pomodnosti, ali zna u modernističkim postupcima probrati ono što je ponajbo-

lje i ponajmanje izloženo pomodnom zastarijevanju, stvarajući kompleksan tekst koji će imati trajnu umjetničku vrijednost.

U Desnincinoj novelistici mogu se pratiti dva tematska niza: jedan čine novele realističke fakture, vezane za dalmatinski ambijent; obično se radi o učmalim lokalnim sredinama, u kojima nema nikakvih velikih i važnih događanja; samo iskusno i osjetljivo oko pripovedačeva prati mikrotektoniku zbivanja i vješto analizira karaktere, gradeći zanimljive priče iz naoko banalnih situacija. Ali ima u Desnici i niz priča kozmopolitskog ozračja, u kojima se bavi urbanim temama, ponekad se približava fantastici; u njihovu podtekstu prepoznajemo simbolička značenja, one nude mogućnost filozofske interpretacije.

Iznimno književno aktivivan u pedesetima, Desnica je u šezdesetima gotovo posve zašutio; osim jednoga dramskog teksta nije ništa značajnije publicirao. Cijeli njegov opus posmrtno je tiskan u četiri sveska, a svi su njegovi značajniji tekstovi nastali u praktično desetak godina intenzivnoga književnog rada. Uzroke činjenici da je Desnica ipak premašio napisao možemo tražiti i u brojnim sukobima koji su ponosnog i osjetljivog pisca zasigurno duboko deprimali.

Doživljavao je brojna priznanja, ali i gruba osporavanja; njegov je fizički obračun s malicioznim Gustavom Krklecom postao već svojevrsnom književnom legendom. Ali u svojim »Zapisima o umjetnosti« iz 1952. Desnica kao da je ponajbolje opisao svoj književni kredo. Pod indikativnim podnaslovom »Pohvala lijenosnosti« on kaže:

»Ima pisaca koji pišu sveukupna djela i pisaca koji pišu odabranu djelu. Jedni pišu lako i, dosljedno, rado – to su gotovo grafomani; u drugim akribija i sjećanje na s njom skopčane trude prorača sve veću mrzost prema pisanju, i s vremenom ih dovedi gotovo do grafofobije. A ta se akribija često smatra i, kratkoće radi, krsti lijenošću. (...) I tako, 'lijenosnost' je kao neki filter koji propušta samo ono što mu se čini vrednije i znatnije, i zaista vrijedno truda. Zahvaljujući tome, među njihovim djelima obično nema većih nesrazmjera u vrijednosti, djela su im zgušnutija i od veće 'specifične težine'.«

Desnčin je opus zasigurno najbolji primjer toga skrupuloznog odnosa prema književnim temama, primjer vrhunske brige za književnu formu. Radi se doista o djelima visoke semantičke gustoće i velike specifične težine!

Izlog čas opisa

[INFO]

»Književna revija«

Ogranak Matice hrvatske Osijek, Osijek, 2005., broj 2, str. 414

»Književna revija« je posvećena drami i kazalištu. Dramski kružovi propitivanja identiteta predstavljeni su slavonskim krugom te krugovima iz susjedstva i svijeta – BiH, Ukrajine, Bugarske, Velike Britanije, SAD-a i Japana.

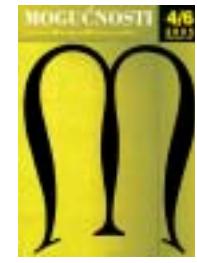
»Filozofska istraživanja«

Hrvatsko filozofsko društvo, Zagreb, 2005., broj 96, str. 268

Cilj je ovoga broja prikazati razvoj japanskog mišljenja počevši od razdoblja Meiji, te čitatelju pružiti uvid u karakteristična propitivanja i opća mjesta japanske filozofske tradicije u sklopu njezina susreta s drugim načinima mišljenja i kulturama.

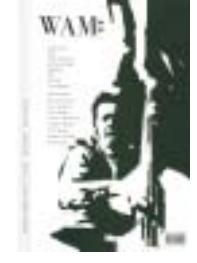
»Mogućnosti«

Knjževni krug Split, Split, 2005., broj 4/6, str. 167

Zvonimir Mrkonjić piše o Nikoli Šopu, a Branko Kirigin objavljuje dnevnik ekspedicije Faros – Paros – Faros. U časopisu također čitamo i priloge o estetskim načelima moderne u Nazorovim djelima te o dijalektalnim ječnicima hrvatskoga jezika.

»WAM«

DVIS, Zagreb, 2005., broj 21, str. 82

Tema broja su CD plejeri i Leoš Janáček, jedan od vodećih skladatelja prošloga stoljeća. Predstavljen je i Pascal Dusapin, najekspoziraniji suvremeniji francuski skladatelj, te Alfred Deller, najpoznatiji kontratenor 20. stoljeća.